

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Koptarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil 74.

Štev. 149.

V Ljubljani, v torek 5. julija 1898.

Letnik XXVI

Resolucije prvega shoda slovenskih časnikarjev.

I. O vzajemnih interesih avstrijsko-ogrskih Slovanov. — Zastopniki javnega tiska slovanskega habsburške monarhije, zbrani v kraljevem glavnem mestu Pragi dne 19. junija 1898. l. z namenom, da bi se spoznali med seboj, uveljavili slovanski tisk in določili načela publicistične obrambe skupnih interesov slovanskih narodov v ti državi izjavljajo:

Vkljub različnim interesom, katere določuje posebni položaj vsakega slovanskega rodu zase v našem cesarstvu, imajo vsi skupaj — i kar se tiče splošnega človeškega napredka in civilizovanih narodov dostojne eksistence, i kar se tiče njih jezikovnega sorodstva, i kar se končno tiče fakta, da vsi spadajo v enotno, na podlagi historičnih aktov pod žezlom habsburške dinastije ustanovljeno društvo narodov — nekatere interese, ki so vsem skupni; zlasti pa:

Državljanom slovanskih narodnosti naj se povsod in popolnoma podeli politična svoboda in državljanske pravice. Prizna naj se ta enakopravnost ne le teoretično, temveč naj se tudi praktično respektuje in dejansveno izvršuje;

poskrbi naj se, da bodo slovanske narodnosti mogle takisto rabiti in gojiti svoj jezik, kakor vse druge narodnosti, tako da bo v vsem javnem življenju, v šolstvu, literaturi in umetnosti njih jezik na podlagi istih prav imel isto prostost, kakor jo imajo jeziki ostalih narodnosti;

na podlagi državljanske enakosti kakor tudi jezikovne enakopravnosti naj se dá vsem narodom slovanskim pravo samostalnega, svobodnega razvoja, da lahko napredujejo v prosveti, narodno-gospodarski blaginji in socialnem oziru.

Udeležniki shoda, priznavajoč skupnost teh

interesov, si obetajo, da se bodo v njih obrambo in izvršitev vzajemno podpirali; da bodo — seveda ne zoper svoje prepričanje in čuvstvo — odbijali vse, kar deli posamezne slovanske narode in rodove v habsburški monarhiji.

Udeležniki shoda — v svesti si, da kakor slovanski narodi v naši državi nikjer ne zahtevajo svojega gospodstva in nadvlade svoje nad drugimi narodnostmi, takisto zavračajo vsako nasilje drugih nad seboj in se bodo vztrajno borili zoper isto, zahtevajoč za vse enako svobodo in enako pravo — bodo delovali povsod na to, da bi se uveljavil proti napadom srditega sovraštva in nasilja povsod duh narodne in verske ljubezni in miru med narodi tako, da bi se razvitala habsburška država, da bi postala krepka zaščita politične svobode vseh svojih v svojem razvitku svojpravnih narodov, katerim naj dá državna uprava take pogoje, da bodo narodi lahko procvitali v duhu napredka in človeške prosvete, da bo njih gospodarska blaginja rastla in vse njih socialno življenje dospelo do popolne človeške dostojnosti.

II. O tiskovni svobodi. — Zastopniki javnega tiska slovanskega v habsburški monarhiji, zbrani v kraljevem mestu Pragi dne 19. junija 1898. leta, obsojajoč sploh vsako zatiranje javnega tiska, naj se že isto godi tako, da se zakon prezira, ali da se zakon razvija ali pristransko razlaga, izjavljajo, da ne odjenjajo stremiti za popolno tiskovno svobodo, in to tako, da naj se ne proglasi samo po postavi, temveč se tudi praktično v resnici izvršuje. Konkretni predlogi, ki merijo na izboljšanje sedaj veljavnih tiskovnih postav, naj se podajo, ko pripravljalni odsek o njih izreče svojo sodbo, dotičnim zakonodavnim zborom.

III. O varstvu gospodarskih interesov. Shod slovanskih novinarjev v Pragi dne

19. junija izjavlja, da se mu zdi nujno potrebno, da bi si Slovani podali roko, da skupno branijo tudi svoje gospodarske interese. Do tega nas vedita dve poti: vsestranski razvoj naših gospodarskih in rokodelskih del, katera hočemo z vso silo podpirati, in obramba lastnega truda in njega sadu. Dasi ne priznavamo, da bi vsakdanje gospodarske teorije bile veljavne za vse čase in razmere, za vse države in narode, vendar priznavamo, da, če pomislimo, kako sili v naše dežele bolj in bolj tuji, inozemski kapital, čigar namen je, polastiti se vseh naših izdelkov in nas prisiliti do tega, da bi morali biti mi njegovi konsumentje, nam je treba nasproti gospodarskemu tlaku inozemskemu izkoristiti misel, ki je podlaga varstveni carini. — Ta potreba je toliko večja, kolikor manj storé naše vlade za to, da se zapreči gospodarska invazija od zahoda v avstro-ogerske dežele. Proglasuemo, da bomo z vso močjo in vsemi pripomočki delali na to, da se slovanski izdelki pomnože in spopolnijo, — da bodo slovanski konsumentje pri jednaki popolnosti in ceni izdelkov in pri istih plačilnih pogojih dajali prednost slovanskim izdelkom. Na ta način upamo navaditi slovanske produktivne sile na zdravo tekmovanje s tujo produkcijo. Z isto pozornostjo hočemo skrbeti za to, da ne bi jemal tuji kapital našemu slovanskemu kmetijstvu zemlje izpod nog, da bi slovanska zemlja, dasi se njeni posestniki menjajo, ostajala v slovanskih rokah. Da se to doseže, je treba ne samo finančnih sredstev, temveč tudi tega, da naše narode navdušujemo za gorečo ljubezen do rodne zemlje, katera je naša domovina.

IV. O pravi informacijski in poročevalni službi. Shod slovanskih novinarjev avstrijskih dežel je prepričan o potrebi tega, da se ustanovi med novinarji avstrijskimi v Av-

LISTEK.

Kako je prišla Venera na Kapitol.

Angleški spisal Mark Twain.

(Konec.)

IV.

(Atelier.)

»Danes ob dveh bode preteklo pol leta! Oh ta bolečina! Moje življenje je uničeno. Rad bi bil mrtev. Sinoči nisem nič večerjal. Danes nisem zajutrkoval. Ne upam prestopiti kako gostilno. Če sem lačen? ne govori mi o tem! Moj čevljar me žalosti do smrti — moj krojač me preganja — moj gospodar mu pomaga. Nesrečen sem. Johna nisem od onega nesrečnega dne več videl. Ona se mi nežno nasmeje, če se na cesti srečava, toda njeni trdosrčni stari oče ji surovo zapove, gledati na drugo stran... No, kdo pa trka na duri? Kdo me zopet preganja? Stavim, da je ta hudobni tepec od čevljarja. Naprej!«

»Ah, sreča in blagor naj spremljata Vašo Visokost — nebo naj prinese Vaši milosti zdravja! Milost. gosp. sem prinesel nove čevlje — oh, ne govorite o plačevanju! Saj to se nič ne mudi,

prav nič se ne mudi! Bodem ponosen na to, če me hoče milostljivi gospod nadalje počastiti s svojimi naročili, — se priporočam najljubdeje!«

»On mi sam čevlje prinese! Ne zahteva plačila! Poslovi se s pokloni, katerih bi bilo kako Veličanstvo veselo! Želi nadaljnih mojih naročil! ... Ali se bliža konec sveta? Pri vseh — naprej!«

»Oprostite, signor, toda prinašam Vam novo obleko za —.«

»Naprej!«

»Prosim tisočkrat oproščenja, da Vas motim, milostljivi gospod! Toda jaz sem vredil lepo stanovanje doli v prvem nadstropju za Vas — ta siromašna luknja ni za Vašo Viro — —.«

»Naprej!«

»Pridem, da Vam povem, da je Vaš kredit pri naši banki, ki se je nekaj časa sem žalibog pretrgal, popolnoma in kar najbolj povoljno zopet obnovljen, in šteli se bodemo nad vse srečne, če bi bili tako dobri, da bi pri naši tvrdki — —.«

»Naprej!«

»Vrli mladenič, tvoja je! Vsak hip bode tu! Vzemi jo — oženi se z njo — ljubi jo — bodi srečen! — Bog vaju oba blagoslovi!«

»Naprej!«

»O, Jurij, moj jedino ljubljani Jurij, rešena sva!«

»O, Marija, moja jedino ljubljena Marija, rešena sva — toda s prisego lahko potrdim, jaz ne vém, zakaj in kako!«

V.

(Rimska kavarna.)

Nekdo izmed ameriških gospodov bere in prevaja iz tednika »Il Slangwhanger di Roma« sledeče:

»Čudovita najdba! Pred pol letom je kupil signor John Smithe, jedno leto v Rimu bivajoči Amerikanec, majhen nezaten kos zemlje v campagni, ravno za grobom rodovine Scipio od posestnika, nekega ubožanega sorodnika kneginje Borghese. Gospod Smithe je šel potem k ministru javnih zadev ter prepisal kos zemlje na ubožega ameriškega umetnika po imenu Jurij Arnold, z opombo, da je to plačilo in odškodovanje za denarno škodo, katero je pred dalj časom prizadjal on Arnoldovemu posestvu. Potem je dejal, da hoče omenjeno zemljišče na lastne stroške zboljšati, da bi tem bolj odškodoval Jurija Arnolda. Pred štirimi tedni, ko je ravno razkopaval zemljišče, je izkopal signor Smithe najznamen-

striji zaveza, ki ima namen organizovati pravo informacijsko in poročevalno družbo novinarsko. Ustanovitev take zaveze, ki ima namen, vzajemno informovati slovanske časopise nepristransko in pravično, je neizogibno potrebna; delovanje njeno bo obsegalo službo novinarsko na podlagi vzajemne zamene zanesljivih poročil, pa tudi po modernih potrebah organizovano hitro in pomenljivo službo poročevalno.

Ker se je pripravniki v svojih sestankih ozvali na različne v tem oziru sestavljene predloge, odobruje shod, da ta odbor še dalje deluje v tem smislu, da definitivno razpravlja o teh predlogih in jih konečno tudi izvede.

V. O pokvarjenih topografskih imenih in korespondenčnem uradu. V slovanskih časopisih se nahajajo pogosto topografska, osebna in druga imena s slovanskih krajev pisana tako, kakor so jih preložili ali pokvarili tuji jeziki; to pa se posebno dogaja v poročilih uradne korespondenčne pisarne dunajske, katera pošilja svoje brzojavke samo v nemškem jeziku.

Da se ta nemarnost odstrani, si prizadeva shod, da bodo udeleženci kolikor mogoče delali na to, da bi uredništva slovanskih listov, ki črpajo iz novin in tekstov tujih jezikov, skrbela posebno za to, da se ohranijo prvotna slovanska imena topografska, krstna in rodna, da bi se v vseh slovanskih deželah izdali krajepisni slovniki, ki bodo obsegali prava, prvotna slovanska imena, osebna in krajevna.

Dalje proglašajo shod: Korespondenčni urad se pozivlje, da v svojih filijalkah v glavnih mestih posameznih slovanskih dežel skrbi za poročila tudi v slovanskih jezikih. — Shod izraža željo, da bi se uredniki slovanskih časopisov skrbno ogibali tujih izrazov, posebno takih, za katere so v slovanskih jezikih že primerne besede.

Hrvatska zopet prikračena.

Iz Zagreba, 28. junija.

Po dolgotrajnem dogovarjanju je vendar oger. vlada predložila postavo, po kateri se za Hrvatsko tako krivičen davek kakor je točarina, preneha 1. januarja bodočega leta. Točarina preneha ali se mesto nje uvaja tako zvana državna potrošarina na spirit, pivo in sladkor, od katerih se je tudi do zdaj plačeval davek pod različnimi imeni. V omenjeni postavi se seveda omenja, da ta državni davek ne sme imeti nobenega upliva na tako zvano užitnino od vina in mesa, ki ga pobirajo občine na Hrvatskem, ker je po nagodbi ta dohodek namenjen hrvatskim občinam za njihovo upravo.

Državna potrošarina dozdej še ni tako velika, da bi mogla zmanjšati v velikej meri užitnino, ali se je bati, da jo država sčasoma poveča ter bi mogla biti sčasoma težavnejša od same točarine. Pa še nekaj je v tej postavi ostalo zopet nejasnega, kar bi moglo imeti za Hrvatsko vrlo slabe posledice glede njenih financ. Po nagodbi

pripada namreč Hrvatske od vseh davkov, ki se pobirajo na teritoriju Hrvatske, odmerjeni del. Tako bi moralo biti tudi od državne potrošarine. Toda Mažari so zvití, pa si mislijo marsikaj dohodkov Hrvatske pridržati le zase. Saj so znali tudi do zdaj na ta način pobirati davke od velikih podjetij, ki so na hrvatskih tleh, le zase, ker so izposlovali pri podjetnikih, da so svoje urade namestili na Ogerskem mestu v dotičnem mestu.

Zategadel ne plača velik del tovarn v Slavoniji za Hrvatsko nič davka, ker so direkcije njihove v Budimpešti, a v postavi je odrejeno tako, da se ima taka tovarna smatrati za mažarsko in ne za hrvatsko. A glede državne potrošarine je bilo do zdaj odrejeno, da jo plača producent ne pa konsument, a potem takem bi morala Hrvatska veliko zgubiti od svojih dohodkov, kajti na Hrvatsko dohaja iz Ogerske mnogo spirita, sladkor pa ves iz Ogerske ali Avstrije, ker ni v zemlji nobene tovarne za sladkor; tudi mnogo piva se uvozi iz Avstrije in Ogerske. Vsa uplačana državna potrošarina bi tedaj dohajala v tuje blagajne, od koder se ne bi Hrvatske povrnili niti vinar.

Toda če se v omenjeni postavi ni vzela v obzir hrvatska nagodba, morejo se Hrvati pozvati na one postavbe med Ogersko in Avstrijo iz leta 1894, po katerih se pobira davek od robe v istej zemlji, kjer se je potrošila, ne pa kjer se je izdelala. To velja še posebej za spirit. A ravno tako so se že sporazumeli zastopniki avstrijski in oger. v nagodbenih razpravah o načrtu postavbe glede potrošarine od piva, sladkorja in petroleja, da se ima pobirati od konsumentov a ne od producentov. V tem načrtu postavbe so navedena tri okrožja glede pobiranja tega davka, namreč: Avstrija, ogerske zemlje, Bosna in Hercegovina. Tukaj se sicer ne omenja Hrvatska kot posebno okrožje, marveč z Ogersko zedinjena.

Toda po nagodbi je Hrvatska brez dvoma posebni davčni teritorij, ker se od prvega početka nagodbe pa do dandanes davki pobirani na Hrvatskem zaračunavajo vedno kot hrvatski dohodki, kateri se potem dele po poznatem ključu. Da so si Mažari neke od teh davkov prisvojili protipostavno, to ne menja niti najmanje hrv. pravic. Ker je tedaj Hrvatska poseben davčni teritorij, morali bodo Mažari tudi za Hrvatsko pripoznati ono, kar so po omenjenem načrtu postavbe priznali za Avstrijo in Bosno. Da se ta zadeva reši povoljno za Hrvatsko, bode se morala zavzeti regnikolarna deputacija, ki ima rešiti razprave glede bodoče finančne nagodbe, sicer se bode veselje, katero je napolnilo srce poslanca Gjurkovića, ko se je prebrala postava o prenehanju državne točarine na Hrvatskem, spremenilo v žalost.

Ta poslanec je bil namreč v ogerskem saboru glede tega tako oduševljen, da je izgovoril ogerskemu finančnemu ministru celi panigirik. Pač si je mogel dotični minister svoje misliti, ko je poslušal take laskave besede od zastopnika zemlje, katerej je namenil kot nadomestilo za točarino že

drugi davek. In kratkovidni hrvatski (?) poslanec se zato še zahvaljuje! Davek teži, naj se pobira pod kateremkoli imenom bodisi že točarina ali potrošarina, a če ne bode hrvatska regnikolarna deputacija oprezna in seveda tudi odločna, mogel bi se Mažar še na dalje sam okoriščevati z omenjenimi dohodki iz Hrvatske.

Ker ni verjetno, da bi se nagodba med Ogersko in Hrvatsko dovršila pred novim letom, a 1. januarja 1899 bode začela Ogerska pobirati omenjeni davek po omenjeni postavi, bode morala regnikolarna deputacija zagotoviti v svojih dogovorih z Ogersko tudi dohodke od leta 1899, kajti drugač bi se moglo zgoditi, da ne zgubi samo svote za l. 1899 nego tudi vse bodoče dohodke. Mažari namreč drže vrlo mnogo do prakse, skoraj vedno več nego do postav, pa ko bi hrvatska regnikolarna deputacija molčala pri prvi razpravi o tem predmetu, nikdar več ne pregovoriš Mažara, da se ravna po postavi. Enkrat pobiran davek brez ugovora, pobiral se bode tudi za naprej brez vsake koristi za Hrvatsko. Ker je britka izkušnja po navadi dobra učiteljica življenja, nadjamo se, da se je opametila tudi hrvatska regnikolarna deputacija in da bode storila svojo dolžnost, kakor se to spodobi tako dostojanstvenemu zboru, na korist do zdaj le prevečkrat prevarenemu hrvatskemu narodu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. julija.

Der Süden. V našem notranjem političnem življenju iz zadnjega časa treba omeniti novega lista »Der Süden«, katerega so slovenski in hrvatski poslanci osnovali na Dunaju in ki za sedaj izhaja po dvakrat na mesec. Pred seboj imamo prvo številko, ki res donša zanimivega političnega gradiva. V uvodnem članku pojasnjuje list svoj namen. Mi Slovenci in Hrvati, pravi, hočemo svobodno in mogočno državo, mi zahtevamo, da najde vsak narod pod žezlom habsburskim svojo popolno svobodo in priliko, da se plodonosno razvija. Mi želimo, naj je Avstrija porok evropskemu miru in zanesljiva prijateljica svojih prijateljev, a služkinja nikomur. Mi bomo često na to opozarjali, da je Avstrija po večini prebivalstva slovanska, vzlasti pa se bomo ozirali na gospodarske razmere na jugu, kjer je nesrečna politika že desetletja skušala naše Primorje in sploh vse naše mornarstvo poitalijaniti. Zastopali bomo tudi verske in kulturne koristi južnih narodov. — V posebnem članku se novi list dotika najbolj pereče rane v naši notranji politiki, namreč jezikovnega vprašanja. To vprašanje pa je neločljivo za sever in za jug, kedor tega vprašanja ne presoja v tej celoti, hodi kriva pota, ki ga ne privedejo do nobenega uspeha. — Nadalje omenja potrebo tesnega združenja Slovencev in Hrvatov ter povdarja, da je »Slovenec« v tem oziru v zadnjem času objavil nekaj člankov, ki so našli prijazen odmev pri vseh Slovencih in Hrvatih. Tej prepotrebni ideji, ki naj prešinja vso

tejši starodavni kip, ki je sploh kedaj pomnožil bogate umetnostne zaklade rimske.

Bila je krasna ženska postava, in čeprav žalostno onesnažena od blata in stoletne prsti, vendar ni moglo nobeno oko opazovati njene vabljive lepote, da bi ne bilo do dna duše zavzeto. Nos, leva noga od kolena doli in dva prsta na rokah je manjkalo, sicer pa je bil plemeniti kip čudovito dobro ohranjen. Vlada je vzela kip takoj vojaškim potom v svojo posest ter imenovala komisijo umetnikov, raziskovalcev starodavnosti in drugih učenjakov, da bi ocenili vrednost umetnega dela, katero se mora posestniku dotičnega zemljišča izplačati. Vsa zadeva je bila do včerajšnjega večera z zagrinjalom najtajnejše skrivnosti zakrita. Mej tem je sedela komisija za zaprtimi vrati ter se posvetovala. Sinoči se je soglasno določilo, da je to kip Venere ter da jo je neznan a zelo bogato nadarjen umetnik v tretjem stoletju pred Kristovim rojstvom izvršil. Komisija je spoznala ta kip za najpopolnejše umetniško delo, katero je kedaj svet videl.

Proti polnoči je bilo zadnje posvetovanje in tedaj se je določilo, da je Venera vredna ogromno svoto — deset milijonov frankov! Ker je po rimskem običaju in postavi vlada polovična posestnica vseh umetniških del, ki se v deželi najdejo,

zato ji je treba gospodu Juriju Arnoldu le pet milijonov frankov plačati, da pride v popolno posest lepega kipa. Danes zjutraj se bode prenesla Venera na Kapitol, da ostane tam, in opoldne bode komisija oddala gospodu Arnoldu nakaznico, glasečo se na knežjo svoto petih milijonov.

Več glasov: To je sreča! Take sreče ni imel še nihče!

Neki drugi glas: Gospoda moja, jaz predlagam, da ustanovimo takoj ameriško delniško družbo za nakup pokrajin in za izkopavanje kipov po tukajšnjih krajih, katera družba naj bi imela v New-Yorku potrebne zveze, da bi delnice rastle in po potrebi tudi padale.

Vsi: Sprejeto!

VI.

(Rimski kapitol.)

»Ljuba Marija, to je najslavnejši kip celega sveta. To je najkrasnejša kapitolinska Venera, o kateri si že toliko slišala. Tu stoji z vsemi svojimi nedostatkami, katere so najbolj znani rimski umetniki »popravili« — to se pravi zakrpati —; in že samo to, da so smeli tako plemenito stvarstvo zakrpati, že samo to bode njih ime ovekovečilo. Kako čuden se mi zdi — ta kraj! Pred desetimi leti, ko sem tu stal, nisem bil prav nič

bogat mož — ti ljubi Bog, niti vinarja nisem mogel zvati svojega. In vendar je tudi mene veljalo precej dela, predno je postal Rim posestnik tega največjastnejšega dela starodavnosti.«

»Visokočeščena, slavna kapitolinska Venera — in koliko se jo ceni! Deset milijonov frankov!«

»Da — toliko je z d a j vredna.«

»In — oh ljubi Jurij, kako nebeško lepa je vendar!«

»O da — pa še vse nič proti temu, kakor je še-le bila, predno ji je ta izborni John Smith nogo zdrobil in jo nosa oropal. Ta iznajdljivi — nadarjeni — plemeniti Smith! Začetnik vse najine sreče!«

K o n e c.

Kapitolinska Venera je še vedno na Kapitolu v Rimu in je še vedno najčarobnejše in najslavnejše umetniško delo, s katerim se baha svet. Če bode pa imeli kedaj srečo, stati pred njo in pri njenem pogledu po navadi strmeti ter se čuditi njeni lepoti in starosti, naj ta resnična in tajna povest ne kali vaše blaženosti, — in če berete o nekem okamenelem velikanu, ki je bil izkopen v Sirakazah v državi New-York ali kje drugje, obdržite modrost za se — in če bi ga morebiti kdo vam ponudil za ogromno svoto na prodaj, ga nikari ne kupite. Pošljite moža v Rim.

našo slovensko-hrvatsko notranjo politiko, bo novi list vnet zagovornik.

Baron Dipault o narodnostnih prepričjih. Omenjali smo že, kako slovesno so obhajali katoliški Tirolci zadnji shod, na katerem so odločno ugovarjali temu, da bi tudi v Tirolah veliki zvonec zvonili liberalci in nemški nacionalci. Posebno odločno je resnice v obraz drobil nemškim prenapetežem baron Dipault. Za nemštvo s plavicami v Tirolah ni prostora, dejal je govornik ter nadaljeval: Pod žezlom našega cesarja živé v Avstriji razni narodi poleg Nemcev in le ako so vsi pravični drug proti drugemu, bo de ta zveza donášala srečo. Netenje plemenskega boja, narodnostnih prepričjih je greh zoper Avstrijo; to velja na vse strani brez izjeme. Avstrije ne morejo vladati ne nemški ne slovanski, ampak jedino le avstrijski in taka mora vedno tudi ostati ta država. Ta državna misel ni združljiva s separatnimi težnjami. In ako Nemcem pristojá častno mesto v državi, je tudi njih dolžnost, to mesto si ohraniti, da so res pravični nasproti vsem narodnostim in da se odlikujejo po pravem avstrijskem domoljubju. — Skrajni čas bi bil, da taki trezni nazori presinejo nemški narod ter da tudi njegovi poslanci z baronom Dipaulijem vred vsikdar tako postopajo v državnem zboru.

Mitgljej avstrijskim Nemcem. Zadnja številka berlinskega dnevnika »Post« objavlja članek o položaju v Avstriji, v katerem nekako svari avstrijske Nemce, naj vendar nikar tako trdovratno ne vztrajajo pri svoji zahtevi po odpravi jezikovnih naredeb, ker bi bilo to njim v veliko škodo. »Post« namreč piše: S trdovratnostjo, s katero vztrajajo pri zahtevi po odpravi jezikovnih naredeb, predno se vdeleže razprav glede vreditve jezikovnega vprašanja, bodo Nemci sami poslabšali svoj položaj. Nemci naj bi raje mislili na to, da dolžnost in korist v marsikaterem slučaju zahtevata, da se morajo graditi nasprotniku zlati mostovi. Za avstrijsko vladu ni iz sedanjega parlamentarnega položaja nikake druge poti, kakor da prične pogajanja o narodnostnem in jezikovnem zakonu ter je dovrši pred razpravo o jezikovnih naredbah. Ako vplivajo Nemci pri pogajanjih, ki jih predlaga grof Thun, v nemškem smislu, potem je pač vsejedno, ali se jezikovne naredbes razveljavijo prej ali slej. Na vsak način Nemcem ne bo škodovalo, ako prično s tem poskusom. — Nemci bi res bolje storili, ako bi poslušali glas svojih treznih bratcev v rajhu, toda gospoda okolu berlinske pošte naj nikar ne misli, da bi eventualno prodrl tak jezikovni zakon, s katerim bi bili zadovoljni samo Nemci. Tu bodo imeli besedo tudi mnogoštevilnejši avstrijski Slovani.

Brissonovo ministerstvo in Dreyfusova afera. V jedni prvih sej francoske poslanske zbornice je poslanec Castelin v posebni interpelaciji zahteval od nove vlade, naj v prihodnji četrtkovi seji pojasni, kako sodi o aferi Dreyfusovi in kako jo hoče definitivno rešiti. Ministerski svet se je v soboto in včeraj dolgo časa pečal s to zadevo. Konečni sklepi še niso znani in jih ministerski predsednik Brisson ali pa vojni minister Cavaignac razodene v zbornici v podobi konečne izjave, toda nova vlada gotovo ne odgovori v istem smislu, kakor Melinejeva, kar je že razvidno iz tega, da so vsi člani sedanjega kabineta, izvzemši Peytrala, dné 13. januv. letos povodom interpelacije grofa de Mun glede Dreyfusove afere glasovali proti sledečemu dostavku izjave, ki jo je oddala tem povodom: Zbornica pričakuje, da ukrene vlada vse potrebno, da se čim preje konča boj proti časti francoske armade. — Taki možje torej gotovo ne bodo oddali izjave, kakoršna je bila Melinejeva, in vsled tega je pričakovati prihodnji četrtak v francoski zbornici zelo burne razprave.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. julija.

(Vdanostna izjava.) Okrajni šolski nadzornik prof. Levček je z odposlanstvom učiteljev slovenskih in nemških ljudskih šol v Ljubljani včeraj izročil ekscelenci deželnemu predsedniku baronu Heinu vdanostno izjavo presvetlemu vladarju ob njegovi vladarski petdesetletnici.

(Imenovani) so: Deželnega sodišča svétnik v Mariboru Franc Trenz za državnega pravdnika

v Ljubljani. — Davkarska kontrolorja Jos. Kavčič in Jos. Oblak ter davkarski oficijal Franc Ravnikar za davkarje; davkarski pristavi Alojzij Stermole, Karol Vilfan in Ivan Wencais za davkarske kontrolorje; Rudolf Klacna, Vinc. Nedeljko, Peter Vovk, Val. Kompare, Franc Arh in Franc Čebulj za davkarske pristave. — Finančni konceptni praktikant v Ljubljani dr. Jaromir Hornof je imenovan za pravnega praktikanta za Moravsko.

(Ob 50letnici dar Idriji.) Njega Veličanstvo je z odlokom dné 30. majnika t. l. odredilo, naj s 1. decembrom 1898 pričeni vsi rudarski penzionisti in vse vdove za-se in za svoje otroke dobivajo žito in drva brezplačno. S tem je njega Veličanstvo pomagalo najsiromašnejšim v našem mestu. Hvaležno vsi obdarovanci želé: Ohrani nam Bog dobrotnega vladarja še mnogo let!

(Zlato mašo) bo slovesno obhajal prihodnjo nedeljo, dné 10. julija, na Uncu pri Rakeku čast. gosp. Franc Klemenc, tamošnji župnik. Farani se pripravljajo ta dan kar najsijajniše praznovati ter pokazati svojemu dušnemu pastirju spoštovanje in ljubezen. G. zlatomašnik je za svoja leta — kmalu 76 — prav trden in sam opravlja točno in natančno svojo službo. Naj čvrsta pivška grča vstraja še dalje!

(Z Bleda.) Na otoku bo odslej vsak dan ob 7. uri sveta maša. Vsako nedeljo in zapovedan praznik bo za tujce na otoku sveta maša ob 1/2 10. — Umril je g. Franc Murnik, c. in kr. stotnik v pokoju, posestnik vile in bivši ravnatelj blejske grajščine. Občinskemu odborniku g. Kajdižu je isti dan, ko so mu pokopali otroka, utonil oče. Po daljši bolezní je umrla gospa Ana Jeklec, rojena Pesjakova, lastnica znanega hotela »pri Finžgarju«, stara šele 28 let. — Govori se, da so poslali blejski liberalci v »Narod« dopis, katerega vsebina je na kratko ta, da si naj blejski duhovniki čim najprej »stran pomagajo«. Ker tega lista ne berem, tudi ne polemizujem z njim; Blejci sami vedó, zakaj je nekaj mož sedaj tako nervoznih, da plodove svoje razgrete domišljije pošiljajo v papirnate predale slovenske škandalkronike; pač pa dam gospodom sledeči dobrohotni svet. Če hočete spraviti duhovnike preč, naredite tako: Pohvalite jih, kar morete. v »Narodu«, in ko bodo zvedeli, da jih slavite vi v tako umazanem listu, zakrili bodo svoj obraz in bežali daleč, daleč. . . Govori se, da hoče tožiti gosp. župnika onih par »svobodomisležev«, kar jih je še tu, pri škofu. Ker boste težko dobili kaj proti njemu, kar bi se dalo porabiti za vaš namen, vam svetujem, da naredite tako le: Pojdite k Presvetlemu, in gosp. Vovk, brez dvoma jeden najodličnejših svobodomislecev, vas naj vodi in naj govori: Presvetli! mi svobodomisleci, ki smo pri volitvah propadli, smo zato hudi na župnika in ga tožimo, ker žrtvuje vse svoje moči, da bi povzdignil versko življenje, kateremu smo mi precej škodovali. Da spoznate našo svobodomiselno omiko, vam povem, da sem jaz, gospod Vovk, po svetem misijonu na javnem prostoru izrekel duhovite besede: »Misijon je samo za krave«. To recite, in nagnite svoje glave ponosite in škofov odgovor hvaležno sprejmite. . . Slišal sem tudi, da v »Narodu« nekdo toži gdn. učiteljici, češ da gosp. nadučitelja ne spoštujeta. Na to omenim le to: Jaz sem dokazal gospodu nadučitelju Rusu falzifikacijo uradne listine, in ko sem hotel to dati na znanje šolski oblasti, sta me obe učiteljici toliko časa prosili, da sem za takrat to opustil. In sedaj jih tožite, da proti njemu delata! — Na Jelovci je razsajal prošli teden hud vihar. Vasi pod Jelovco ga niso čutile, a ko so prišli ljudje na vrh, so videli, da je vihar polomil debela drevesa. Pravijo, da je imel smer proti Radovljici. — Dne 17. t. m. bo 15 let, odkar je Nj. Veličanstvo cesar Frančišek Jožef bil na Bledu in stanoval v hotelu gosp. Mallnerja. Zato pripravljaja gosp. Mallner za ta dan veliko slavnost. Začela se bo s sveto mašo na otoku, natančnejši vspered se objavi.

(Sedmina) po umrlem č. g. Frančišku Gregoriju bo v petek 8. t. m. ob 9. uri.

(Na mestu venca) na grob iskrenega prijatelja in sošolca g. Gregorija g. župnik Ivan Sakser 2 gld. za dijaško mizo.

(Jeranova dijaška miza.) Za mesec junij je bilo dijakom za hrano plačati v ljudski kuhinji

206 gl. 05 kr., za stanovanje 40 gl., za hrano pri zasebnikih 42 gl., za manjše potrebe 6 gl. 50 kr., skupaj znašajo troški 294 gl. 55 kr.; dohodkov je bilo v tem mesecu 96 gl. 50 kr. — Da tudi v prihodnje dobrotniki naše revne šolske mladine v podpiranju ne omagajo, za to se priporoča oskrbnístvo dijaške mize.

V Ljubljani 4. julija 1898.

A. Kalan.

(Katehetski shod v Djakovu.) Nedavno je pisal »Slovenec« o potrebi katehetskih shodov. Nasi bratje Hrvatje bodo letos imeli že šesti katehetski shod in sicer 22., 23. in 24. avgusta v Djakovu. Pri tej priliki se nam je rodila misel, kako bi bilo, da se slovenski katehetje združijo s hrvatskimi, pa da složno delujejo na pedagogičnem polju. Sčasoma bi se gotovo pridružili katoliški učitelji, pa bi tako duhovno in svetovno učitelstvo s te in one strani Sotle na krščanski podlagi delovalo na prosep Slovencev in Hrvatov. In tega nam je uprav treba. Kakor se vedno bolj približujejo drugi slojevi slovenskega naroda s hrvatskimi, tako je še večje važnosti, ako se družijo oni, kateri imajo v svojih rokah bodočnost našo — krščansko mladino. Ako se vzgoji mladina v krščanskem duhu in v duhu edinstva, bode kasneje tudi v javnem življenju delovala v tem smeru. Ta zveza bi potem lahko imela skupno glasilo, morda list »Krščanska šola«, ki ga je zasnoval katehetski odbor pred dvema letoma v Zagrebu. V sedanjem času ne bi bilo nič novega, da se v tem listu priobčujejo članki v slovenskem in hrvatskem jeziku. Sedaj izhaja list dvakrat na mesec v enej poli, pozneje bi lahko izhajal vsaj trikrat, in bi se razvoj šolstva po svetu ložje in bolje mogel predočevati. Pri tem se ne sme pozabiti niti na gmotno stran. »Krščanska škola« vzdržava se posebno sedaj v začetku zelo težko. Dasi ima že lepo število naročnikov, je vendar imela lani znatni deficit. Podobne težave bile bi tudi na Slovenskem, ker izhajata tudi že dva pedagogična lista. Z zjedinjenimi močmi bi napredovala stvar kakor v nrvnem tako tudi v gmotnem oziru. Zatorej bi bilo potrebno, da se slovenski katehetje dogovoré s hrvatskimi in to bi bilo najprimernejše na katehetskem shodu. Slovenski katehetje naj bi se zamislili v to stvar in naj bi konkretne predloge stavili na katehetski odbor v Zagrebu.* Vrlo dobro bi bilo, da bi se letos tudi slovenski katehetje potrudili na shod v Djakovu, kjer bi se pod okriljem vladike Strossmayera mogla složiti srca bratska v ljubezni za vero in domovino.

M. S.

(Nove orglje.) Pri gosp. Fr. Goršiču, orgljarju v Ljubljani, so nove orglje do 15. julija na ogled. Vabijo se večaki, prijatelji orgelj itd., da si jih pridejo pogledat. Te orglje je dal napraviti na svoje stroške še pokojni dr. Jernej Zupanc, bivši notar, za svojo rojstno župnijo Šent Lenard nad Škofjo Loko (Gorenjsko) Dispozicija je ta le: 1. Principal 8', 2. Gamba 8', 3. Votla flavta 8', 4. Dolče 8', 5. Voix celest., 6. Oktava 4', 7. Mikstura (dvo-trojna), 8. Subbass 16', 9. Subbass piano. 10. Violoncelo 8', 11. Pedalni sklep. 12. Oktavni sklep. Zbiralniki: a) forte, b) tutti. Tudi to delo hvali mojstra in mu čast dela. Spremeni: Voix celest. 8', Dolče 8' in votla flavta 8' so tako lepo intonirani, da si skoro lepših misliti ne moremo. Orglje te štejejo sicer le 12 spremenov (prav za prav le 9), vendar imajo vse poglavitne glasovne značaje, mile in krepke, in njih »tutti«, vkljub le malemu številu spremenov, prav krepko in mogočno doné. Kdor ne verjame, naj pride in se sam prepriča. Obžalujem le, da imajo te orglje — kar pa ni krivda orgljarskega mojstra — le samo 1 manual. Dobro se spominjam, ko sem bil l 1878 na Dunaju pri tako imenovanem nadaljevalnem, izobraževalnem, muzikalnem kurzu, da je profesor za orglje nam rekel: »Skrbite pri napravljanju novih orgelj za dva manuala; kajti z enim manualom se tristavek ne more igrati. Ako imajo orglje tudi le osem spremenov, naj bota že dva manuala«. Seveda take orglje nekoliko več stanejo; orgljarski mojster naredi, kakor kdo zahteva. Škoda tudi, da te orglje niso po najnovejšem pnevmatičnem zistemu narejene, ampak na stožčke. Res je, da ta novi zistem je nekaj malega dražji od poprejšnega. Ako pa mislimo na veliko korist: lahko igravo, obvarovanje pred cvi-

* Pisma naj se naslavljaajo: Vel. g. dr. J. Lang predsednik kat. odbora v Zagrebu. Samostan milosrdnica.

lenjem vsled vlažnosti ali suše, točno odgovarjanje, moramo vsakemu svetovati pri napravljanju novih orgelj, naj si jih naroči po čisto pnevmatičnem zistemu, ne bode mu žal. — Gospod Goršič je, kakor znano, pred kratkim nove mokronoške orglje po takem zistemu v občo zadovoljnost izvršil.

P. Angelik Hribar.

(„Slovenski narod“ starišem!) Neko deklet se je baje obrnilo do Zole z vprašanjem: Kaj naj čitajo mlada dekleta? Zola je odgovoril: Mlade deklice naj čitajo samo ono, kar jim dovolijo stariši! »Nedvomno«, pravi „Slov. Nar.“, »je odgovor Zole pravi. Stariši naj izbirajo otrokom berila ter naj pazijo, da jim ne pridejo v roke knjige, katerih ne razumejo in katere bi jim kakorkoli škodile«. — Prav! Samo naj ne pazijo le na knjige, ampak tudi na časnike. Razlog je isti, ker jim tudi časniki utegnejo kakorkoli škodovati. Posebno pa naj stariši pogledajo, niso li podlistki »Slov. Naroda« in razne novice prve, ki jih treba vreči daleč izpred očíj otrok! V številki 147. najdejo takoj gradiva.

(Cesar Franc Jožef ali Frančišek Jožef?) Prof. Levec piše v zadnjem »Učiteljskem Tovarišu«, da je treba ime Nj. Veličanstva cesarja pisati uradoma »Franc Jožef«, ker se cesar sam slovenski tako podpisuje. Tako je n. pr. podpisan na oktoberski diplom, ki je shranjena v deželnem muzeju. To pisavo pa je bil zaukazal že tudi minister Taaffe. Tudi P. Škraba se ujema s to pisavo, ker je že stara in karakteristična, dasi bi bila jezikoslovno pravilna pisava: »Frančišek Jožef«.

(Nagla smrt.) Vojaškega zemljepisnega zavoda oddelek z več častniki je prišel v soboto 2. t. m. v Idrijo. Častniški sluge so bili utrjeni dolgega pota in silne vročine zdelani. Da bi se nekoliko poživili, šlo se jih je na večer nekaj kopat v Idrijo ob tvorniškem jezu. Komaj skoči 22letni vojak Filip Kramar v vodo, pogrezne se v globočino, — izvlekli so za nekaj časa že mrtvega. Ker je bil še preveč razgret, zadela ga je menda srčna kap.

(Strela) je ubila sedmero goved pretekli teden na kamniških planinah.

(»Lega Nazionale« pa tržaški »Narodni Dom«.) Dočim se je zbralo v nedeljo v Sežani na tisoče slovenskega naroda, da položi tako rekoč temeljni kamen tržaškemu narodnemu zavetišču, hoteli so v svojem nizkotnem kljubovanju Italijanaši demonstrovati v italijanskem (???) Tržiču alias »Montefalcone«. Priredili so ondi »Legovci« svoj občni zbor, na katerem so se glasile našemu narodu in državi preteče besede. »Lega« se je morala pa skrivati v zakotjih Tržiča, dočim je naš narod na svojih domačih tleh pokazal, da ga je ogromno in da je on tu gospodar in nikdo drugi — ni čudo! Legovci so tiščali skupaj svoje črne glave, v katerih so rojile črne, pregrešne, izdajske misli in nakane — peči jih je morala vest ob grehu, ki so ga delali, česa pa si je imel očitati naš narod, zbran v Sežani? Tržaški blato-ustnež »Piccolo« je seveda poln pikrih opazk glede Sežane, a poln sladke hvale o — »beneškem« (!) Montefalcone.

(Fotografija svetega prta.) Nadškof turinski opominja v pastirskem listu vernike svoje škofije, naj bodo previdni glede čudne dogodbe sv. prta, zakaj mogoče bi bilo, da je bila na prtju slikana z vodnimi barvami podoba Kristusa, ki je pozneje obledela in bila nevidna za oči, a dosti svetlo-čutna še za fotografijo. V takem slučaju bi fotografija kazala le prvotno slikano podobo. Seveda neumevno je, zakaj bi jo kazala takoj pozitivno, ko bi vendar prva slika po zakonih fotografije morala biti negativna.

(Nova stolica na dunajski univerzi.) Na dunajski univerzi so postavili novo stolico za matematično statistiko in zavarovalništvo.

(»Crepegliano«.) Tržaški »Piccolo« je dal poleg drugih lahonskih spak imenom naših krajev tudi ime — »Crepegliano« našim Krepljam na Krasu. Ta ubogi židovski komedijant pač ne bode miroval prej, da dobi par krepkih po — »crepeglianih« oziroma po — krepljih!

(Branik sv. Jakoba v Trstu.) Šola sv. Cirila in Metoda, ta trdna skala, na katerej stoji slovenska postaja v Trstu, vrlo lepo napreduje. Na otroški veselici minole sobote 25. junija se je pokazalo, kako malo vmore italijanaška druhal s

svojim hrupom proti Slovincem sv. Jakoba. Veselice se je udeležilo par tisoč Slovencev in prišlo je v družbino blagajno čez 200 gl. Živel!

(Okrog Poreča se jasni!) V Višnjanu, malem mestecu blizu poreča, so zmagali pri zadnjih občinskih volitvah Slovani. Ako se pomisli, da so morali naši narodni buditelji pred par leti še v črni noči čez njive in travnike v Višnjan buditi ljudstvo in skrivati se pred lahonskimi — morilci, je to velikansk napredek v narodni stvari. Le naprej tako! Iz tega slučaja je razvidno, koliko zmore Slovan, ako — hoče!

(Skrajna zdivjanost.) V Materadi v Istri, občine umažke, so lahonski lopovi razbili nagrobni spomenik soproge nekega vrlega tamošnjega hrvatskega rodoljuba. Do tega čina je sodrgo napotila okolnost, da je bil na spomeniku — hrvatski napis, torej napis v maternem jeziku umrle. To je že skrajni znak zverstva! Ali bi naj bil dal Hrvat nagrobni napis v kitajskem ali zulu-kaferskem jeziku? Res je, v Istri se mora nekaj zgoditi, vse tirja, vse izziva na to!

(Z Reke.) Plamen, ki se je vzdigal med vlado in Rečani, je nekoliko polegel — čeravno ogenj še tli. Mažari so bili nekaj prenašlo železo iz ognja vzeli, ni bilo še zadosti mehko, ali vpogniti se mora, tako je odločeno. Oni zdaj samo prevdarjajo, kako — in šlo bo že, ako ne kmalo pa nekoliko kasneje. Da se koj položaj spremeni, napravil si je neki židov novo tiskarno v lepi palači »Adrije« — v kateri se bode izdaval novi italijanski list, da bode širil vladine ideje. — Te dni odšlo je tudi nekaj Rečanov (?) v Budapešto, kakor pravijo z nepolitičnim namenom — ali vendar kot prijatelji k prijateljem, kot Italijani z mažarskimi idejami. Ali kedor ne vidi, kaj za tem tiči, ima zelo motne oči. Saj je že to sumljivo, da se je preskrbelo znižanje potnih troškov. Vdeleženci so večinoma učitelji mažarsko-italijanskih šol. V tem društvu naj si mislijo v Budapešti, da gledajo cvet reške inteligencije. — Hvala Bogu da so se začeli tudi naši Hrvati na drugi strani Rečine nekaj gibati. Zasnovati hočejo namreč tudi oni nov list, od začetka samo dvakrat na mesec a s željo, da bi ga mogli še gosteje izdavat, za kar so — kakor čujem, mnogi vneti. In res neobhodno je potreben tak list, da se še bolj ne širijo malopridni reški lokalni listi, katere, žalibog tudi Hrvati čitajo. — Te dni prevaril je nek mladi žid svoja dva starejša gospodarja — lastnika parobrodov vozečih v Ankono in Benetke — za 26.000 gl. Izročili so mu jih, da gre poravnat neke račune — ali izginil je on in tisočaki. — Do zdaj ga še niso našli.

(Telefon z avtomatično zvezo.) V Ameriki so telefon tako izpopolnili, da ne bo treba na centrali nobenega obojca, ki bi stikalo žice. Staknile se bodo žice kar avtomatično. Na aparatu je 10 glavic z 10 številkami od 0 do 9. Kdor hoče govoriti po telefonu n. pr. s številko 25, pritisne najprej na glavico 2 in potem na glavico 5. S tem se avtomatično stakne zveza s številko 25 in treba je le pozvoniti. Taki telefoni bodo vrlo dobro služili, samo izpopolniti jih bo treba še bolj, ker sedaj delujejo dobro le, če se jih v centrali ne združi več nego 1000. Zato so doslej uporabni le za majhna mesta. V Ameriki jih res že imajo po manjših mestih.

(Hvaležen samec.) Nedavno je umrl v Londonu samec, ki je zapustil vse svoje veliko premoženje osmero ženskam, katere je prosil za roko, pa so mu jo odbile. — »Odbivši mojo ponudbo, pravi v svoji oporoki, omogočile so mi te ženske, da sem mirno živel in bil oproščen vseh družinskih prask, zato sem jim hvalo dolžan in zato jim v znak zahvalnosti zapustim svoje imetje«.

Društva.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juniju 1898 je 142 strank vložilo 32.438 K 83 bel., 97 strank vzdignilo 20.010 K 51 bel., toraj več vložilo 12.428 K 32 bel., 11 strankam posojil se je izplačalo 8560 K — bel., stanje vlog 1.030.208 K 73 bel., denarni promet 99.503 K 94 bel.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu juniju t. l. je 115 strank uložilo 27.715 gl. 53½ kr., 68 strank vzdignilo je 12.284 gl. 44½ kr., 30 strankam se je izplačalo posojil 10.490 gl., stanje ulog 488.445 gl. 2½ kr., denarni promet 84.480 gl. 8 kr.

Narodno gospodarstvo.

XX. letna razstava za pivovarje.

C. kr. trgovinsko ministerstvo poroča trgovski in obrtniški zbornici, da se bo od 29. oktobra do 4. novembra t. l. vršila v Londonu XX. letna razstava za pivovarje. Ta obseza ob jednem konkurenco slada in ječmena in mejnarodno razstavo strojev in drugih rečij, potrebnih za varjenje piva, pridelovalce sladů, destilaterje itd. Rok za zglasitev preteče dne 20. oktobra t. l.

Za imetnike varstvenih znamk v Nemčiji.

C. kr. trgovinsko ministerstvo poroča trgovski in obrtniški zbornici, da poteče dne 1. oktobra 1898 rok za zglasitev varstvenih znamk in drugih znamenj na blagu, ki so vpisana v sodiščne registre v Nemčiji. Vabijo se torej vsi, ki imajo varstvene znamke pri trgovskem sodišču v Lipskem ali drugje vpisane, da jih do 1. oktobra 1898 zglasijo pri cesarskem patentnem uradu v Berlinu.

Razpis dobave.

C. kr. domobransko ministerstvo namerava potom zasebne industrije iz bombaža in platna izdelane oblačilne in opravne predmete od leta 1899 naprej za pet let pri združbah (konsorcijih) zagotoviti. Dotične ponudbe se imajo najdalj do 30. julija 1898 do 12. ure opoludne vposlati predsedstvu imenovanega ministerstva. Zadnja leta se je omenjenih stvari povprečno na leto potrebovalo za 120.000 do 150.000 goldinarjev. Natančni razglas in pogodbeni predpis se lahko vpogleda v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Telefonična in brzojavna poročila.

Celovec. 5. julija. Vkljub skrajno neugodnemu vremenu žarelo je po naših gorah obilo Ciril Metodovih kresov.

Dunaj. 5. julija. Cesar ni potrdil od dolenjeavstrijskega deželnega zbora sklenjenega zakona, po katerem naj je jedini nemški jezik učni jezik v dolenjeavstrijskih šolah.

Praga. 5. julija. Novi načrt zakona za vreditev jezikovnega vprašanja, katerega namerava vlada izdati, se od sedanjega razlikuje glede zahteve znanja obeh deželnih jezikov pri uradnikih na Češkem ter da je namestu treh okrožij jih sedaj določenih pet in sicer okrožje: Praga, potem čisto češko in čisto nemško ter po večini češko in po večini nemško okrožje.

Zader. 5. julija. V okraju Sinj so se pojavili v nedeljo in včeraj številni večji in manjši potresni sunki, skupaj do 50. Porušeni je več hiš; štiri osebe so ubite, jedna je včeraj umrla vsled poškodovanja pri prvem najmočnejšem sunku.

Poznanj. 5. junija. Vladni predsednik je naznanil predsedniku shoda poljskih zdravnikov, da se inozemci ne smejo udeležiti shoda iz policijskih razlogov in da se bo vsacega inozemca, ki bi se vkljub temu udeležil shoda, policijskim potom odvedlo iz dežele. Dosedaj se je oglasilo za shod nad 800 vdeležnikov.

Berlin. 5. julija. Vkljub temu, da je odbor za kongres zdravnikov na Poznanjskem izjavil, da je shod strogo znanstven ter da je izključena iz njega vsaka politika, je pruska vlada prepovedala vdeležiti se shoda vsem v Avstriji in Rusiji živečim zdravnikom.

Pariz. 5. julija. Avstrijski zunanji minister grof Goluhovski je dospel včeraj z Dunaja.

Vojska mej Spanijo in Ameriko.

Poročila, ki smo jih prejeli včeraj popoldne s kubanskega bojišča, vzbudila so v ameriških krogih nepopisno radost, mej španjskim prebivalstvom ter v onih krogih, ki simpatizujejo s Španjci, pa zelo neprijetno presenečenje.

Sicer je bilo znano vsakomur, kdor je poznal razmere v španjsko-ameriški vojski, da bodo morali Španjci, ki so se dosedaj mogli zanašati le na hrabrost in vzgledno disciplino svoje armade, prej ali slej podleči ameriškemu kapitalu, ki omogočuje Amerikancem vsaktero akcijo v boju, vendar se je splošno mislilo, da ne napoči tako

kmalu usodni trenutek. Španjski vojskovodje so vedno poročali o izvrstnih pozicijah svoje armade ter tolažili razburjeno prebivalstvo v Španiji s tem, da je posadka na Kubi dobro organizovana in preskrbljena z vsemi vojnimi potrebščinami, mej tem ko se je pripovedovalo o Amerikancih, da se vsled pomanjkanja živeža in neugodnih klimatičnih razmer ne bodo mogli dolgo vzdržati na Kubi.

Toda temu v resnici ni bilo tako. Španjski vojskovodje se v nadi, da se Amerikanci ne bodo upali v sedanjem času na kubanska tla in da brez nadaljne pomoči ne bodo poskušali svoje sreče, niso dovolj brigali za koncentracijo svojih močij v bližini Santiaga, španjske utrdbe ob zalivu so po vednih napadih od strani ameriškega brodivja mnogo trpele in pri takih orožnih »vajah« se je vidno manjšala zaloga streliva in drugih vojnih potrebščin.

Vhod v zaliv Santiago ni bil torej več tako zavarovan in posledica temu je bila, da je admiral Sampson jel prodirati v notranje zaliva.

Tu je pa tičal španjski admiral Cervera s svojimi štirimi ali peterimi ladjami brez vsake pomoči. Na suhem so prežali nanj in na mesto Santiago ameriški pešci, topničarji in konjeniki, pred vhomom v prav majhni razdalji pa je čakal ugodnega trenutka admiral Sampson z večjim številom ladij. Cervera je bil torej obkoljen od vseh strani in to tisti Cervera, ki je imel prvotno braniti Havano, in o katerem se je govorilo, da bo napal celo ameriško obrežje pri New-Yorku ali Washingtonu. Jedini, ki bi ga bil mogel morda rešiti, je bil admiral Camara, ki pa s svojimi ladjami blodi sedaj pred sueskim prekopom in premišljuje, kako bi si mogel preskrbeti potrebno zalogo premoga, mesto da bi bil šel reševati svojega tovariša, zaprtega v zalivu Santiago, kakor je bilo prvotno določeno.

V takih razmerah torej prav nič ni čudno, ako je poražen Cervera in proti največja nevarnost mestu Santiago de Cuba ter potem celi Kubi.

Podrobnosti o boju v soboto zvečer in v nedeljo še niso znane in je morda tudi v ameriških poročilih marsikaj pretirano, vendar kažejo tudi poročila iz Madrida na to, da se Špancem te dni ni godilo najbolje. Dognano je dosedaj le to, in to je dovolj, da je Cerverovo brodivje razdejano in da Amerikanci na suhem in na morju oblegajo Santiago.

Včerajšnjim poročilom o zadnji bitki dodamo še naslednja poročila, došla po sklepu našega lista.

Vlada v Madridu je prejela včeraj popoludne ob polu dveh nastopno poročilo: Brodivje admirala Cervera je ostavilo Santiago in brez posebnih ovir plulo skozi zaliv. Pred vhomom so čuli mornarji zelo živahno streljanje, ki je prihajalo najbrže od sovražnikovega brodivja pred zalivom. Podrobnosti niso znane. Govori se, da je oddelek vojakov pod vodstvom Eskariosa prodril sovražnikovo vrsto in došel v Santiago. — Te podrobnosti so bile pa ministerskemu predsedniku Sagasti gotovo že dobro znane zvečer, ko je na neko vprašanje, ali namerava vlada skleniti mir v sedanjem resnem položaju, odgovoril tako-le: »Ne, nikdar! Santiago de Cuba ni celi otok, Cerverovo brodivje ni jedino sredstvo, s katerim se brani narodna integriteta na Kubi. Nahaja se tam še 100.000 vojakov in prostovoljcev, ki so vsikdar voljni umreti za domovino. Takega števila bojevnikov ni tako lahko mogoče ugonobiti, kakor se lahko razdenejo utrdbe posameznega mesta. To svedoči tudi način, na kateri se bojujejo španjske čete v Santiago in ki ga občuduje ves svet«.

Admiral Sampson poroča Mac Kinleyu o svoji zmagi in pravi: Brodivje pod mojim poveljstvom donaša narodu dar povodom slavnosti osvobojenja, razdejanje celega brodivja Cerverovega, pred katerim ni nihče ušel. Brodivje je ob 1/10. uri dopoludne skušalo ubežati in ob 2. uri dopoludne se je razbila zadnja ladija »Christobal Colon« 20 milj zahodno od Santiaga in snela svojo zastavo. Ladije »Marija Terezija«, »Almirante Oguendo« in »Viscaja« so zgorele ter zletele v zrak v približni daljavi 20 milj od Santiaga, ladiji »Furror« in »Pluton« razdejali smo pa 4 milje od zaliva. Na naši strani je padel jeden (!) mož in jeden je

ranjen, mej tem ko so Španci izgubili več sto mož. Padli so deloma zadeti od naših krogelj, deloma vsled eksplozije, nekaj pa se jih je potopilo. Vjeli smo približno 1300 vojakov, mej temi tudi admiral Cervero.

V brzovajki, ki je došla v Newyork iz Plaža del Este, se pa celo trdi, da so Španci sami zažgali svoje ladije, potem ko so jih razvrstili ob obrežju in uvideli, da ničesar ne opravijo. Po tem poročilu so šle v zrak razun jedne vse španjske ladije.

Nekako istodobno so napadli Amerikanci nekaj španjskih ladij, ki so tičale v zalivu Manzanillo. Bilo je baje devet ladij, mej temi jedna torpedovka in jedna križarka, ostale so bile večinoma manjše ladije. Admiral Sampson je poslal med nje tri svoje ladije. V boju, ki je trajal več ur, so potopili Amerikanci tri ladije srednje velikosti in nekatere poškodovali, vendar pa so tudi sami morali mnogo trpeti pred obrežnimi baterijami. Tako je ameriško ladijo »Hist« zadelo najst granatnih krogelj in »Hornet« je bila v kratkem nerabljiva. Samo jedna ameriška ladija je izšla iz boja nepoškodovana.

Iz vseh teh poročil je toraj razvidno, da je španjska moč v kubanskih vodah padla pod ničlo in da tudi na suhem ne bodo ničesar opravili, tem manj, ker je Amerikancem zopet došla nova pomoč.

V prav enakih razmerah se pa nahajajo Španci na Filipinah, odkar je došla ameriški posadki na pomoč še druga ekspedicija na treh prevoznih ladjah »Peking«, »Avstralia« in »Sydney«. Minuli petek so se vojaki že začeli izkrcavati in so zasedli trdnjavo Cavite. Amerikanci bodo sedaj v zvezi z vstaši od vseh stranij napadli Manilo ter jo tudi vzeli brez posebnih naporov.

Z jedno besedo: Španci so sedaj izgubljeni na Kubi in Filipinah, kaj pa se zgodi doma, pokaže pa še le bližnja bodočnost, gotovo pa je, da se mora vlada bolj bati domačih revolucionarjev, kakor ameriškega brodivja, ki neki v kratkem obišče španjska pristanišča v Evropi. Jedino, kar morejo sami še storiti, je to, da čim preje pozovejo Camaro domov, potem pa se obrnejo do velevlastij za posredovanje pri sklepanju miru, ki mora takoj na dnevni red.

Washington, 5. julija. V uradni brzovajki iz Santiaga se poroča, da je admiral Cervera ranjen na roki in da imajo Amerikanci vjetega na ladiji Gloucester. — Govori se, da se je mesto Santiago že udalo, vendar se ta vest uradno še ne potrjuje. — Vojno vodstvo želi, da se čim preje bombardujejo važnejša španjska obrežna mesta, ker dogodki zadnjih dnij to omogočujejo.

Kolin, 5. julija. Na zahteve konzulov zunanjih držav je general Shafter dovolil, da se z bombardovanjem počaka do danes ob desetih dopoludne, da imajo tujei priliko odstraniti se iz Santiaga, ter dal konzulom dve ladiji v ta namen na razpolago.

London, 5. julija. Iz Newjorka se poroča: Po poročilih iz Washingtona odrine v kratkem 15.000 mož iz Tampe na Kubo. Vrhovno poveljstvo nad vso ameriško armado se poveri generalu Milesu.

Port Said, 5. julija. Camarovo brodivje se je vrnilo nazaj.

Berolin, 5. julija. Glede pogojev za sklepanje miru se od Španiji prijazne strani stavijo nastopni pogoji: Kuba se razglasi za neodvisno republiko, ki nekaj let Španiji plačuje tribut; Španija ima pravico po nekaterih lukah imeti vojaške posadke, jednako imajo to pravico druge velevlasti. Jednako se razglase Filipini za neodvisne, Portorico si obdrži Amerika kot poroštvo za plačanje vojne odškodnine, potem pripade zopet Španiji.

London, 5. julija. Iz Siboneya se 2. t. m. poroča: Na desnem krilu je bil danes boj ravno tako živahen kakor včeraj. Ko je general Lawton s silo napal El Ganey, so Španci zelo živahno streljali. Ameriško pehoto je podpiralo topništvo. Kmalu nato je došla pomoč in desno krilo Španjcev se je moralo umakniti, ameriške čete so prodrle v El Ganey in se še dolgo bojevale po cestah in ulicah. Izgube na ameriški strani niso tako velike, kot se je prvotno poročalo.

Washington, 5. julija. Španci so odklonili zahtevo generala Shafterja, naj se mu izroči Santiago. Shafter je dovolil odlog do danes opoludne. General Miles dojde v kratkem z novimi močmi.

Washington, 5. julija. Admiralu Cervera se je posrečilo, da je ušel iz zaliva. Poročila, da je vjet, se ne potrjujejo.

Umrli so:

4. julija. Simon Brate, delavec, 68 let, Krakovske ulice st. 17, srčna hiba.

V bolnišnici:

29. junija. Ivan Sajovic, gostač, 62 let, bronchitis chron.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah v mm.
4	9 zvečer	733,5	18,2	brezv.	oblačno	
5	7. zjutraj	734,4	14,3	sl. sever	dež	36,0
	2. popol.	736,7	13,7	sl. zah.	"	

Srednja včerajšnja temperatura 17,7°, za 1-8° pod normalom. Proti drugi uri po noči močna nevihta.

Izvirek: Giesshühl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko

MATTONLEVE

GIESSHÜBLER

najčistije tužno

KISELINE

najboljše mizne in osve-
žujoče pijače, 1 27

preiskušane pri kašlju, vratnih boleznih, želočnem in mehurnem kataru.

Henri Mattoni v Giesshühl Sauerbrunn.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Podobarski pomočnik,

kateri je vaje dobro zrezovati renesanc-ornamente in zraven tudi zlatiti, se **takoj sprejme** pri

Josipu Grošelju-u,
podobarju v Seloah.

14 5-5

455 3-2

Razglas.

Na c. kr. državni veliki gimnaziji v Kranju vpisavali se bodo učenci, kateri nameravajo vstopiti v prvi razred,

v petek, dne 15. julija,

od 9. do 12. ure v ravnateljstvu pisarni.

Vsprejemne preskušnje vršile se bodo v soboto, dne 16. julija od 1/9. ure zjutraj nadalje.

Dotični učenci pridejo naj v spremstvu starišev ali njihovih namestnikov ter na prineso seboj **krstni list in zadnje šolsko spričevalo.** **Vsprejemna taksa** je določena na **3 glđ. 50 kr.**, ki se bo od onim, ki preskušnje ne bi prestali, vrnila.

Učenci, kateri so oddaljeni od Kranja, pa se morejo javiti za vsprejem tudi pismeno, vposlati morajo krstni list, zadnje šolsko spričevalo ter takso. Vendar pa se morajo v soboto, dne 16. julija pred preskušnjo predstaviti osebno gimnazijskemu ravnatelju.

Ravnateljstvo c. kr. državne velike gimnazije v Kranju,
dne 1. julija 1898.

Prijetelji slovenske akad. mladinе, naročite se na

"NORO"

ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva.
Cena: Za nedeljske 1 glđ., za dijake 60 kr.
Upravnik: Pavel Marija Valjavec, stud. iur.,
Dunaj, V., Matzleinsdorferstrasse 76, IV, 30.

originalno plzensko pivo

je le ono iz meščanske pivovarne v Plznu, ustanovljene l. 1842.

Edino to je bilo odlikovano na vseh razstavah, kjer je bilo izloženo, z najvišjimi počastnimi znaki.

Telefon št. 90.

Zastopnik: Ivan Gorup v Ljubljani.

Poletno stanovanje!

V Selu na Breznici, 10 minut od postaje Žirovnica, blizu Bleda na Gorenjskem, je oddati

več novo mebliranih sôb.

Ondi se tudi vedno dobé gorka in mrzla jedila, pristno dolensko in istrjansko vino ter Koslerjevo pivo. — Gospodom turistom in izletnikom priporočam sôbe za prenočišče.

425 6-5 Egidi Jeglič, posestnik.

Vožnje karte
in
tovorni listi

AMERIKO.

312 2 Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani. Marije Terezije cesta št. 4,
pritičje na levo. 362 25-6

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage in pile, lonci (železolitni in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarska, tesarska, kovaška, ključarska in usnjarska orodja.

Štedilniki, pečl, kovano in valano železo, vsakovrstnokuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke, cement, štorje za stropce.

Zaradi opustitve trgovine

oblastno dovoljena

popolna razprodaja

vsakovrstne železnine po tovarniških cenah.

Najlepša prilika g. trgovcem in sl. konsumnim društvom si vsakovrstno železnino najceneje naročiti. 293 62

And. Druškovič

Mestni trg št. 9./10.

Dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, ploščevina vsakovrstna, kakor: mesingasta, pokfanasta, bakrena, cinkasta in pocinkana, bela in črna. Trombe za vodo in gnojnice. Svetilke in kovanja za kočije. Vsakovrstne ključalnice, mesingaste kljuge, pante in zapuhe. Ledene omare in pipe za pivo. Kroglice in keglje za kegljanje itd. itd. itd.

I. delavsko konsumno društvo na Jese-
nicah (Gorenjsko) išče

spretnega trgovskega pomočnika
in uradnika

srednje starosti. — Ponudbe pošiljati je
društvu naravnost. 459 (3-2)

Na prodaj sta

dva križeva pota

jeden 95 cm visok, velja gld. 65—
drugi 150 „ visok, velja „ 250—

pri Fr. Toman-u, podobarju in pozlatarju v
v Ljubljani na Križevniškem trgu št. l. 446 6-2

Izredna prilika za skrajno ugoden nakup!

Dovoljujem si velečast. p. n. občinstvu vlijudno naznaniti, da prodajam vso svojo zalogo

juvelov, zlatnine in srebrnine,

mej temi tudi zadnje novosti, od sedaj nadalje za kupno ceno in tudi pod njo.

Velespoštovanjem

404 7 **J. KAPSCH, juvelir v Ljubljani.**

Razglas.

461 3-2

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje s tem

službo praktikanta

z letno plačo 500 gld.

Prosilci za to službo izkazali se morajo poleg znanja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, da so dovršili celo gimnazijo, oziroma celo realko, ali pa spodnjo gimnazijo, oziroma spodnjo realko in trgovinsko šolo.

Prošnje s spričevali in o dosedanjem poslovanju vložiti je do vštetega 24. t. m. pri podpisnem ravnateljstvu.

V Ljubljani, dne 4. julija 1898.

Mestna hranilnica ljubljanska.

Zaloga biciklov!

Najboljše vrste kolesa

tu- in inozemskih to-
varn (Peugeot, Bren-
nabor, Liglet Cycle
„American“ in druge)

triporočata podpisana
po kolikor mogoče
nizkih cenah.

Vsa v to stroko spadajoča
popravila se bodo točno,
solidno in po nizki ceni
izvrševala.

Cenike razpošiljava na zahtevanje.

Z velespoštovanjem

206 20-17

Bohinec & Majcen,

Dunajska cesta št. 5.

Ondi je tudi mehanična delavnica.

Dunajska borza.

Dne 5. julija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 80 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 69 „
Avstrijska zlata renta 4%	121 „ 10 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 „ 90 „
Ogerska zlata renta 4%	120 „ 75 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ 10 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	905 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	360 „ — „
London vista	114 „ 85 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 80 „
20 mark	11 „ 73 „
20 frankov (napoleonador)	9 „ 51 1/2 „
Italijanski bankovci	44 „ 37 1/2 „
C. kr. cekini	5 „ 63 „

Dne 4. julija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 „ 75 „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193 „ — „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 35 „
Tisinske srečke 4%, 100 gld.	139 „ 75 „
Dunavske vravnjavne srečke 5%	128 „ 75 „
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	109 „ 75 „
Posojilo goriškega mesta	112 „ 50 „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 25 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 „ 60 „
Prijoritete obveznice državne železnice	221 „ — „
južne železnice 3%	181 „ 75 „
južne železnice 6%	126 „ 35 „
dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	201 gld. 75 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	— „ — „
Avstrijskega rubežega križa srečke, 10 gld.	19 „ — „
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	85 „ 25 „
St. Genois srečke, 40 gld.	79 „ 25 „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 „ 50 „
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3425 „ — „
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	436 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	78 „ 25 „
Splošna avstrijska stavbinska družba	110 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	163 „ 50 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	172 „ — „
Papirnih rubljev 100	126 „ 75 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.